

Sisäänkäynnit, pihajärjestelyt

Suomen rakentamismääräyskokoelman osa F1

Pihajärjestelyistä määrätään F1:ssä seuraavaa: "Osan rakennuksen autopaikoista tulee soveltua pyörätuolin käyttäjälle. Nämä paikat tulee sijoittaa rakennukseen pääsyn kannalta sisäänkäyntiin nähden tarkoituksenmukaisesti ja ne tulee merkitä liikkumisesteisen tunnuksella.

Näiltä autopaikoilta sekä tontin tai rakennuspaikan rajalta on oltava pyörätuolin ja pyörällisen kävelytelineen käyttäjälle soveltuva kulkuväylä määräyksissä tarkoitettuun rakennukseen ja tiloihin."

Lisäksi määrätään seuraavaa: "Kulkuväylällä ei saa olla eikä siihen saa rajautua kulkukorkeuden vähimmäismitan 2100 mm alittavia suojaamattomia ulokkeita tai muita törmäysvaaraa aiheuttavia rakennusosia eikä putoamisvaaraa aiheuttavia tasoeroja."

Sisäänkäynnin suunnittelu

Sisäänkäynnit suunnitellaan siten, että ne soveltuvat liikkumisesteisille. Ulko-oven edessä tulee olla tasanne, jolla mahtuu kääntymään ulkokäyttöön tarkoitetulla pyörätuolilla sekä avaamaan ja sulkemaan oven pyörätuolissa istuen. Vapaata tilaa tarvitaan vähintään 1500 mm x 1500 mm oven avaamiseen tarvittavan tilan lisäksi. Mikäli sisäänkäyntiä ei ole katettu, se samoin kuin mahdollinen luiska tulee lämmittää lumen ja jään poistamiseksi. Sulamisvedet johdetaan viemäriin ritalällä peitetyn kynnyskaivon kautta kosteusongelmien välttämiseksi. Ovenedusritilä ei saa olla liukas, rakojen enimmäisleveys on 5 mm. Ritalän tulee pysyä hyvin paikoillaan ja olla samassa tasossa sisäänkäyntitasanteen kanssa. Oven aukipitolaite ei saa olla sellainen että siihen voi kompastua. Sisäänkäynnin löytämistä helpottaa oven merkitseminen kontrastivärillä ja korostaminen valaistuksen avulla. Suositeltava valaistusvoimakkuus sisäänkäynnin yhteydessä on 300 lx. Varjoja ei saa muodostua opasteiden, ovipuhelimen, summerin tai lukon kohdalle.

Ovisyvennys

Näkövammaisen henkilön on hankala löytää sisäänkäyntiovi sileästä julkisivusta, jossa ovi on seinän tasossa. Lasijulkisivu, jossa ovetkin ovat lasia, on erityisen hankala hahmottaa. Sisäänkäyntioven sijoittaminen syvennykseen on näkövammaisten henkilöiden kannalta hyvä ratkaisu. Syvennyksen sijainnin voi havaita akustiikan muuttumisesta kun äänet heijastuvat syvennyksestä eri lailla kuin sileästä julkisivusta. Syvennys on myös mahdollista löytää seuraamalla rakennuksen seinänviertä valkoisen kepin avulla. Kesällä näkövammaisille henkilöille aiheuttavat törmäysvaaran sileästä julkisivusta kulkuväylälle auki olevat liikkeiden ovet. Avoin ovi syvennyksessä ei aiheuta samalla tavalla törmäysvaaraa. Ovien tulisi olla auki ollessaan kokonaan seinää vasten.

Sisäänkäynti maan tasossa

Paras ratkaisu liikkumisesteisten henkilöiden kannalta on sisäänkäynti maan tasossa. Maanpinnan kaltevuus oven edessä saa olla sisääntulotasanteella enintään 2 % (1:50). Maanpinnan on vietettävä ovesta alaspäin.

Jos sisäänkäynnissä on vain pieni noin askelman korkuinen tasoero, on monesti mahdollista saada se esteettömäksi nostamalla maanpinnan tasoa riittävän suurelta alueelta. Tällöin ei maanpinnan kaltevuus saa olla enemmän kuin 2 % (1:50). Vesieristys ja viemärointi on tällaisessa ratkaisussa tehtävä erittäin huolellisesti kosteusvaurioiden välttämiseksi. Suositeltavaa on sisäänkäynnin edustan lämmittäminen lumen poistamiseksi.

Portaat sisäänkäynnissä

Vanhojen rakennusten pääsisäänkäynnissä on usein monumentaaliportaat. Portaiden käyttökelpoisuutta lisää niiden varustaminen asianmukaisilla käsijohteilla, joita niissä ei useinkaan alun perin ole. Esteetön sisäänkäynti joudutaan tällaisessa tapauksessa järjestämään toisaalle. Periaatteessa tämä ei ole tasa-arvoista. Uusi esteetön sisäänkäynti tulee suunnitella mahdollisimman laadukkaasti, jottei se tuntuisi takaovelta, vaan yhtä arvokkaalta kuin alkuperäisenkin sisäänkäynti. Reitti esteettömän sisäänkäynnin luo on opastettava käyttäen kansainvälistä pyörätuolitunnusta. Opastus tarvitaan jo tontille saavuttaessa. Avuksi voi olla opastekartta, jossa sisäänkäynnit näkyvät.

Luiska sisäänkäynnissä

Jos maanpinnan ja sisäänkäynnin lattian välillä on tasoero, sisäänkäynnissä käytetään asianmukaisesti suunniteltua luiskaa, joka johtaa maanpinnan tasosta sisääntulotasanteelle. Tasanteen tulee olla riittävän suuri pyörätuolilla kääntymistä ja oven avaamista varten. Tasoero saisi kuitenkin olla enintään metrin suuruinen, jottei luiska muodostuisi kohtuuttoman pitkäksi. Luiskan sijasta tulee käyttää hissiä tai pyörätuolihiisiä jos tasoero on edellä mainittua suurempi tai jos tilaa riittävän loivan luiskan rakentamiseen ei ole. Luiskaa käytettäessä on huolehdittava siitä, ettei ulko-ovi aukea luiskan käyttäjän esteeksi tasanteella. Luiska suunnitellaan yleensä nousevaksi mutta se on mahdollista suunnitella myös kulkemaan alaspäin maanpinnan tasosta sisäänkäyntitasolle. Tällöin tulee luiska ja ovenedustasanne lämmittää ja tasanne viemäroidä erityisen hyvin.

Sisäänkäynti katoksessa

Sisäänkäyntisyvennys tai sisäänkäynnin yläpuolinen katos ovat hyviä ratkaisuja koska ne suojaavat sateelta. Katos suunnitellaan niin, ettei siinä ole törmäysvaaraa aiheuttavia rakenteita. On hyvä, jos katokseen tai syvennykseen on mahdollista sijoittaa penkki jolla voi odottaa kuljetusta. Penkki on suunniteltava ja mitoittettava siten, että se soveltuu liikkumisesteisten henkilöiden käyttöön. Syvennys ja katos on valaistava hyvin.

Portti

Mikäli tonttia ympäröi aita ja kulku on portin kautta, ajoportti on voitava avata sähköisesti sekä autosta kaukosäätimellä että rakennuksesta kameralla varustetun ovipuhelimen välityksellä. Käyntiportin tulee olla vapaalta leveydeltään vähintään 900 mm eikä siinä saa olla pyörätuolin kulun estävää poikkirautaa alareunassa. Myös käyntiportti on voitava avata rakennuksesta sähköisesti.

Opasteet sisäänkäynnin yhteydessä

Talon numero ja portaan kirjain on näkövammaisen mahdoton lukea jos se on ainoastaan oven yläpuolelle sijoitetussa valaisimessa. Taloa ja porrasta osoittavat opasteet sijoitetaan tontin sisääntulon esim. portin yhteyteen helposti löydettävään paikkaan sekä sisääntulon yhteyteen 1400-1600 mm maasta kohokuviona, jossa on hyvä kontrasti. Parhaiten erottuu musta teksti valkoisella pohjalla. Jos opaste on sisältäpäin valaistu siinä tulee käyttää vaaleita numeroita ja kirjaimia tummalla pohjalla. Numerojen ja kirjainten lisäksi voidaan lapsia ja kehitysvammaisia ajatellen käyttää kuvasymbolia. Opaste ei saa olla esteenä kulkureitillä, myöskään sitä lukeva henkilö ei saa estää ohikulkua.

Oven ja portin yhteyteen voidaan asentaa näkövammaisille tarkoitettu esim. naksuttavaa ääntä antava äänimajakka.

Summeritaulu

Ulko-oven ja portin summeritaulussa tulee olla huoneistojen numerot kohokuvioina jotka ovat 1 mm koholla ja korkeudeltaan vähintään 15 mm. Kontrastin on oltava hyvä ja valaistuksen riittävä. Summeritaulu voi olla sisältäpäin valaistu. Äänimerkin lisäksi siinä on oltava valomerkki. Summeritaulu tulee sijoittaa vähintään 400 mm etäisyydelle nurkasta ja 850-1100 mm korkeudelle jotta siihen voi ulottua pyörätuolista.

Edellä mainitut ohjeet koskevat myös näyttöruudulla varustettua ovipuhelinta ja koodilukon avauspainikkeita.

Kääntymispaikka ja pysäköinti

Tontti suunnitellaan siten, että etäisyys saattoliikenteen kääntymispaikalta sisäänkäyntiin on enintään 5 m ja liikkumisesteettömältä pysäköintipaikalta enintään 10 m. Liikkumisesteisille henkilöille tarkoitetut pysäköintipaikat sijoitetaan katoksen alle. Niitä on oltava riittävästi, vähintään yksi paikka alkavaa 50 autopaikkaa tai 2500 kerrosalaneliömetriä kohti. Esteettömän pysäköintipaikan leveys on 3,6 m ja pituus 5,0 m. Se merkitään kansainvälisellä ISA-pyörätuolitunnuksella. Liikkumisesteisten pysäköintipaikkoja ei saa sijoittaa kaltevalle pinnalle.

Reunakivi

Ajoradan ylityksessä tai noustaessa pysäköintipaikalta jalkakäytävälle reunakivi on muotoiltava siten, että näkövammaisen henkilö havaitsee tasoeron ja pyörätuolia tai rollaattoria käyttävä henkilö pääsee sen yli vaivattomasti. Reunakivi muodostaa pienen luiskan jonka etenemä on 130-160 mm ja nousu 40 mm. Tämän jälkeen kulkuväylän kaltevuus saa olla enintään 5 % (1:20) kulkusuunnassa. Luiskan leveyden tulee olla vähintään 900 mm. Tällä mitoituksella olevaa ns. Sveitsin mallin mukaista reunakiveä on tuotteistettu koekäyttöön ja kokemukset sen toimivuudesta ovat lupaavia.

Kulkuväylä tontin rajalta sisäänkäyntiin

Tontin rajalta esteettömän sisäänkäynnin eteen tulee päästä paitsi jalan tai pyörätuolilla, myös autolla. Jalankulkuväylä tontin rajalta sisäänkäynnin luo tulee suunnitella siten, että etäisyys on mahdollisimman lyhyt ja suora. Suunnanmuutoksia on vältettävä, sillä ne vaikeuttavat näkövammaisten henkilöiden suunnistautumista. Kulkuväylät tulisi suunnitella suorakulmaisen koordinaatiston mukaisesti. Kiemurtelevaa käytävää on hankala seurata ja oikean kulkusuunnan säilyttäminen on vaikeaa, jos ei näe. Pyörätuolilla on vaikea ajaa kaarevaa kulkuväylää, sillä liikkuesssa on jatkuvasti tehtävä suunnan korjauksia.

Pihan kulkuväylien suunnittelu

Piha tulee suunnitella niin, että se on helposti hahmotettavissa. Kulkuväylien kaltevat osat suunnitellaan luiskien tapaan. Pihan kulkuväylien suositeltava maksimikaltevuus on 5 % (1:20). Kulkuväylän sivukaltevuus saa olla enintään 2 % (1:50). Portaissa ja luiskissa tulee aina olla asianmukaiset käsijohteet. Pihan kulkuväylien tulee olla pinnaltaan kovia, tasaisia, luistamattomia ja ehjiä ilman törmäys-, kompastumis- tai putoamisvaaroja. Kulkuväylillä ei saa olla liikkumista häiritseviä esteitä kuten penkkejä, polkupyörätelineitä, valaisinpylväitä tai kukkalaatikoita. Pihakalusteet, rakennelmat kuten katokset samoin kuin opasteet, veistokset, istutukset ja vesialtaat sijoitetaan pois kulkuväylältä. Ne voidaan sijoittaa kontrastimateriaali- ja väriyöhykkeelle. Tasoerot, jotka voivat aiheuttaa putoamisvaaran, varustetaan suojakaiteella. Käsijohteita voi käyttää kulkuväylän reunassa antamassa tukea ja opastusta. Kulkuväylän reunassa ei saa myöskään olla kompastumisvaaran aiheuttavaa kohoreunusta tai matalaa aitaa. Korotetun reunuksen tai matalan aidan korkeuden on oltava vähintään 600 mm, jottei se aiheuttaisi kompastumisvaaraa. Jos matalaa reunusta kuitenkin käytetään, se varustetaan käsijohteella jonka korkeus on 900 mm maasta. Jos luiska ei rajoitu ympäröivään maastoon, seinään tai muuriin, sen reunassa tulee olla käsijohteen lisäksi 50 mm:n korkuinen suojareunus, jotteivät pyörätuolin pyörät putoaisi reunan yli. Yleensä kulkuväylän ja ympäröivän maaston tulee olla samassa tasossa. Mikäli niiden välillä on tasoero, rajakohta muotoillaan loivaksi luiskaksi ja päällystetään sopivalla kontrastimateriaalilla.

Kulkuväylien mitoitus

Kulkuväylät tulee mitoittaa siten, että pyörätuolilla mahtuu hyvin kulkemaan. Jotta kaksi pyörätuolia mahtuu kohtaamaan, väylän leveyden tulee olla vähintään 1800 mm. Pyörätuolille mitoitettun yksikaistaisen kulkuväylän tai kulkuaukon leveyden on oltava vähintään 900 mm suoraan kuljettaessa. Mikäli yksikaistainen kulkuväylä kääntyy, kääntymiskohdassa tarvitaan pyörätuolia varten väljennys. Mikäli kulkuväylän leveys on 1200 mm, se voi kääntyä suorassa kulmassa ilman väljennystä. Mitoitettaessa kulkuväyliä voidaan käyttää apuna ohjeellista pyörätuolin kääntöympyrää, jonka halkaisija on 1500 mm. Suuret ulkona käytettävät pyörätuolit tarvitsevat huomattavasti suuremman tilan kääntymiseen. Kääntöympyrän halkaisija tällaisessa tapauksessa on jopa 2400 mm. Kulkuväylälle ylhäältä tai sivulta ulottuvien kiinteiden rakenteiden ja varusteiden kuten parvekkeiden, valaisimien, katosten tai opasteiden alareunan on oltava vähintään 2,2 m korkeudella maasta. Tätä alempana olevat törmäysvaaran aiheuttavat esteet kuten puiden oksat poistetaan. Jos esteitä ei voida poistaa, niihin törmäminen estetään suojakaiteiden tai kalusteiden avulla.

Kulkuväylän materiaalit ja värit

Pihan jäsentelyssä voidaan käyttää hyväksi materiaali- ja värikontrasteja. Kulkuväylien ja -alueiden pintamateriaaliksi sopii asfaltti, betoni, kivituhka ja sellaiset laattatyypit, jotka ovat sileitä ja luistamattomia. Hiekka ja sora ovat liian pehmeitä, samoin nurmikko. Laattojen välisten rakojen enimmäisleveys on 5 mm. Kohoumat tai kuopat saavat olla korkeudeltaan enintään 5 mm. Kohoumia on näkövammaisten ohjaamiseksi tai varoittamiseksi käytettävissä opaslaatoissa, joissa on kohoraitoja tai pieniä kohokupoleita. Nupu-, noppa- tai mukulakivet eivät sovellu kulkuväylän pintamateriaaliksi, sen sijaan ne sopivat hyvin rajaamaan kulkuväylää samoin kuin nurmikko. Kulkuväylien tulisi olla väriltään mieluummin vaaleita kuin tummia. Vaaleat värit heijastavat valoa ja helpottavat näkemistä pimeänä aikana. Tumma kulkuväylän pinta ei valaistunakaan näy hyvin ja sateella märkänä se saattaa kiiltää häiritsevästi. Vaaleat ulkoportaat erottuvat hämärässä ratkaisevasti paremmin kuin tummat, samoin niiden askelmien kontrastit.

Pihan kulkuväylän valaistus

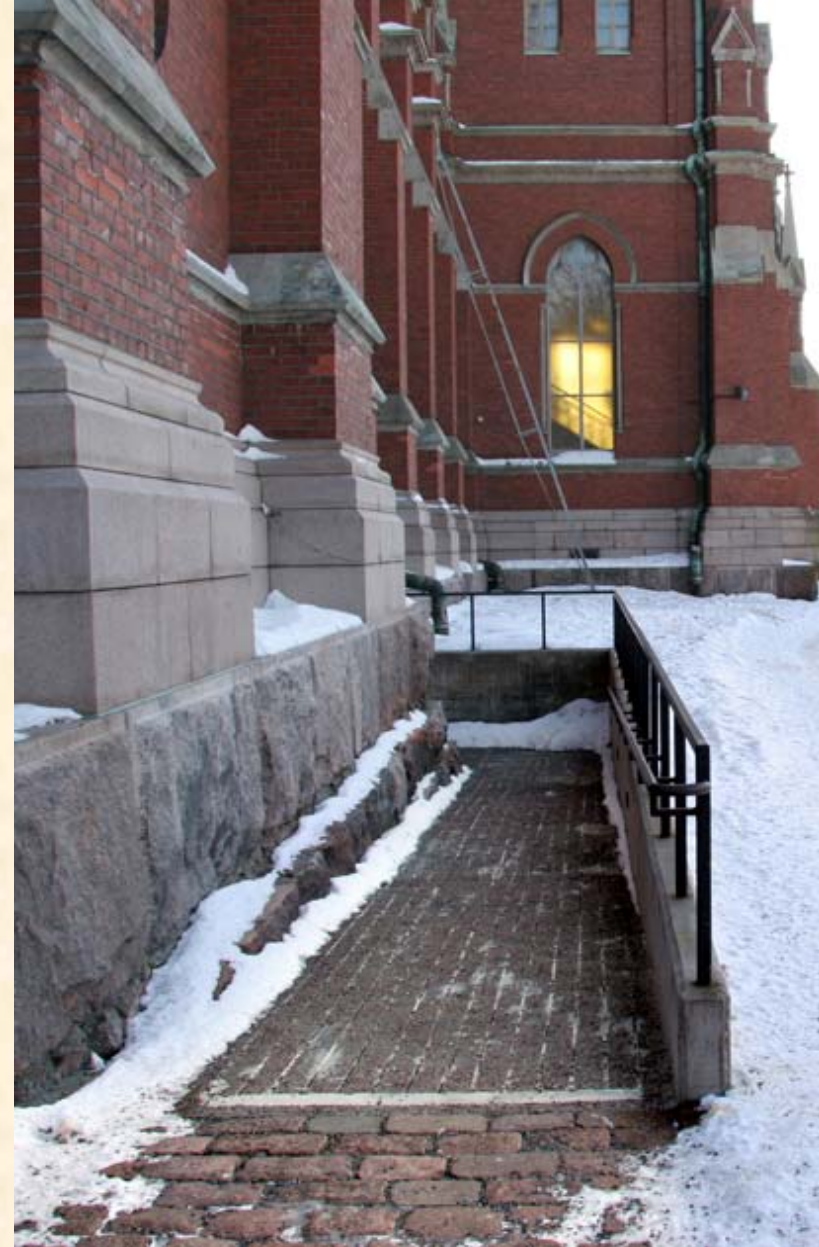
Kulkuväylän hyvä valaistus auttaa näkövammaista ja lisää turvallisuutta. Kulkuväylä tulee valaista siten, että koko reitti on valaistu niin, ettei synny pimeitä alueita valaistujen väliin. Valaisimet tulee sijoittaa kulkuväylän samalle puolelle. Valaisimet eivät saa häikäistä. Sisäänkäynti on valaistava erityisen hyvin. Suositeltava valaistusteho pihan kulkuväylillä on 10-20 lx. Erityisen hyvin on valaistava tasoerot ja risteyskohdat joiden valaistusvoimakkuuden tulisi olla vähintään 50 lx. Sisäänkäynnin kohdalla valaistuksen tulee olla vähintään 300 lx.

Kulkuväyliä lämmitys

Ovenedustasanteilla, luiskissa ja portaissa sekä mielellään myös kulkuväylillä ja pysäköintipaikoilla on hyvä käyttää lämmitystä lumen ja jään poistamiseksi talvella. Myös vesi voi aiheuttaa liukastumisen jos sitä valuu lämmitetyistä räystäskouruista ja vesiränneistä lämmittämättömälle kulkuväylälle ja jäätyy siihen. Vesi tulee ohjata lämmitetyistä ränneistä suoraan viemäriin, ellei myös kulkuväylä jolle se valuu ole lämmitetty. Lämmittämiseen tulee käyttää erityisesti kulkuväylillä sähkön sijasta kaukolämmön paluuvettä.

Sadevesikourut

Sadevesikourut on peitettävä ritiläkannella. Ritilän rakojen maksimileveys on 5 mm.

Pihakalusteet

Asianmukaisesti suunnitellut pihakalusteet lisäävät viihtyisyyttä. Kalusteet on sijoitettava paikkaan, johon on esteetön pääsy myös pyörätuolilla. Kalustevyöhykkeellä voidaan käyttää kulkuväylistä poikkeavaa pintamateriaalia. Kalusteissa tulee käyttää värejä, jotka muodostavat kontrastin taustansa kanssa.

Pihapenkeissä tulee olla selkänoja ja käsinojat. Sopiva istuimen syvyys on 300-400 mm. Istuimen on oltava vaakasuora ei takakenossa sekä etureunaltaan pyöristetty, jottei se painaisi reiden takaosaa ja vaikeuttaisi verenkiertoa jaloissa. Penkissä ei saa olla edessä alhaalla vaakasuoraa poikkipuuta tai muuta umpirakennetta, joka vaikeuttaa nousemista.

Penkeissä ja tuoleissa tarvitaan vaihtelevia istuinkorkeuksia. Istuinkorkeus 500-550 mm on sopiva, jos polvet tai lonkat ovat jäykät. Mukava tavanomainen istuinkorkeus on noin 430-440 mm. Lyhytkasvuisten henkilöiden ja pienten lasten istuinkorkeus on 300 mm. Tämän lisäksi on yksilöllisiä vaihteluja.

Penkin vieressä tulee olla 900 mm:n leveydeltä vapaata tilaa pyörätuolia varten. Pyörätuolista voi siirtyä penkille, jos sen korkeus on noin 500 mm. Tällöin on penkin käsinoja voitava nostaa ylös siirtymisen helpottamiseksi.

Pihapöytä suunnitellaan siten, että sen ääressä voi istua myös pyörätuolissa. Pyörätuolin tarvitseman vapaan polvitilan leveys on 800 mm, korkeus 670 mm ja syvyys 600 mm. Sopiva pöydän korkeus on tässä tapauksessa 750-800 mm.

Suihkulähde ja vesiallas

Näkövammaisten suunnistautumista pihassa voi auttaa suihkulähteen soliseva ääni. Vesiallasta ympäröivän kiveyksen on hyvä viettää hiukan altaasta poispäin, etteivät lastenrattaat tai pyörätuoli vahingossa lähde alamäkeen ja putoa altaaseen.

Kasvillisuus

Allergisten henkilöiden kannalta turvallisia kasveja ovat havupuut, omena-, päärynä- ja kirsikkapuut, ruusu, klematis, kellokukat, useimmat leinikkikasvit ja kivikkokasvit. Allergisia reaktioita voivat aiheuttaa syreeni- ja jasmiinipensaat sekä kielo, esikko, päivänkakkara, kehäkukka, krysanteemi, tuomi, raita ja koivu.

1. Pihan tasoerot on hoidettava paitsi portaiden myös luiskien avulla. Portaiden tulisi olla suorassa kulmassa kulkusuuntaan nähden, ei vinossa kuten tässä. (Finlandia-talo)

2. Kulkuväylien tulee olla kovia, tasaisia ja luistamattomia. Noppakivet ovat epätasaisia ja vaikeuttavat paitsi pyörätuolilla liikkumista myös pyörällisten matkalaukkujen vetämistä terminaalirakennukseen. (Katajanokan terminaali)

3. Sisäänkäynnin lähelle on varattava pysäköintipaikkoja liikkumisesteisiä varten. Tässä ne on sijoitettu katokseen. Pysäköintipaikan leveys on 3,6 m. (Mäkelänrinteen uintikeskus)

4. Pihan käyntiportti on liian kapea pyörätuolille ja lastenvaunuille. Alaosan poikkirauta estää osaltaan kulkemista portin läpi. (Lönrotinkatu)

5. Talon numero on sijoitettu sopivalle korkeudelle, jotta sen voi nähdä myös heikon näön avulla. Summeritaulussa tulee olla kohokirjaimet ja hyvä kontrasti. Äänimerkin lisäksi siinä tarvitaan valomerkki. (Eira)

6. Sisäänkäynti on suoraan maan tasosta. Hissit ovat samassa tasossa sisäänkäynnin kanssa. (Aleksanterinkatu 48)

7. Sisäänkäynti on maan tasossa. Hissiin pääsee suoraan ulkotilasta. (Finlandia-talo)

8. Sisäänkäynti on maan tasossa. Penkillä voi levähtää suojassa sateelta katoksen alla. (Riistavuoren palvelukeskus)

9. Oven avaaminen käsivoimin on hankalaa tai mahdotonta jos ovi on raskas. Oven avaamiseen suositeltava enimmäisvoima on 10 N. (Kiasma)

10. Oven edessä on oltava riittävän suuri tasanne oven avaamista ja pyörätuolilla kääntymistä varten. Ovedusritilän on oltava sisäänkäynnin tasossa. (Vuorimiehenkatu)

11. Jalkakäytävän tasoa on nostettu sisäänkäynnin edessä. Tasoero oli aikaisemmin noin 150 mm. Ovi aukeaa automaattisesti painonapista. (Kumpulantie 1)

12. Pääsisäänkäyntiin on noustava kerroksen verran portaita. Uusi ovi on ennakkoluulottomasti avattu portaikon kylkimuuriin maan tasoon. Pohjakerroksesta päästään hissillä ylös. (Kansallismuseo)

13. Sisäänkäynnin tasoeroon on rakennettu jälkeinpäin luiska. Oikein mitoitettu luiska vie paljon tilaa. (Postitalo)

14. Kirkon pääsisäänkäynnissä on portaat. Esteetön sisäänkäynti on kryptan ovesta jonka kautta päästään hissiin. Esteettömän sisäänkäynnin yhteydessä on liikkumisesteisten pysäköintipaikat. (Agricolan kirkko)

15. Kirkon pääovelle nouseaan portaita. Kirkkosalin alle on louhittu uusi kryptakerros, jonka kautta päästään esteettömästi rakennukseen. Sisäänkäyntiin tullaan kryptan tasolle johtavaa luiskaa pitkin. (Johanneksen kirkko)

16. Alas johtava luiska ei muuta kirkon ulkonäköä kovinkaan paljon. Luiska on lämmitetty ja viemäroity lumen ja jään poistamiseksi. Kryptan tasolta nouseaan pyörätuoli hissillä kirkkosalin tasoon. (Johanneksen kirkko)

17. Sisäänkäynnin tasoeroa ei ole mahdollista tilanpuutteesta johtuen ratkaista luiskalla. Sisäänkäyntiin noustaán pyörätuolihissin avulla, joka on ulkotilassa ja sijoitettu katokseen. (Ravintola Mecca)

18. Sileä lasijulkisivu kiiltää ja on näkövammaisen henkilön hankala hahmottaa. Sisäänkäyntioven löytäminen on vaikeaa. (Helsingin Kaupunginteatteri)

19. Ovi on näkövammaisen henkilön helpompi löytää, jos se sileän julkisivun sijasta on syvennyksessä. Syvennyksen voi havaita kuulon avulla, kun äänet heijastuvat siitä eri tavalla kuin sileästä julkisivusta. (Siltasaarenkatu)

20. Suihkulähteen solina auttaa näkövammaista henkilöä löytämään sisäänkäynnin. Maan tasossa olevassa esteettömässä sisäänkäynnissä on automaattiset liukuovet. Sisäänkäynti on katoksessa. (Synapsia)